

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Πετρουπόλεως εἰς τὸ Βασιλικὸν λεγόμενον χωρίον [Tsarskoi-celo], κεῖται οἰκίσκος εὔρυθμος κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ώκοδομημένος τύπον, ἄξιος ἴδιως θέας διὰ τὸ κομψὸν καὶ καθαρὸν τῶν κοσμημάτων του. Τὸ Σλαβικὸν πνεῦμα ἄγονον πρωτοτύπων ἔργων καὶ ἀτολμον νὰ δημιουργήσῃ ἴδιον τι ἐπινόημα, ἀνήγειρεν ἐν ὑπομονῇ ἀττικοῦ οἴκου ἀκριβὲς ἀπομίμημα. Τὰ δένδρα τῆς ἀρκτικῆς ἐλάτης καὶ σημύθης σείονται καὶ γογγίζουν κύκλῳ τῶν γλαφυρῶν τοῦ οἰκοδομήματος τούτου κιόνων, καὶ μὲ τὸ ψιθύρισμά των φαίνονται καταρώμενα τὴν εἰς τὰ ἀρκτῶα μέρη εἰσβολὴν τῆς μεσημβρινῆς καλλιτεχνίας· βλέπεις ἐδῶ τοὺς προσφερούσας εἰς τοὺς περιπατοῦντας σκιὰν ἔνδροσον καὶ ζωογόνον καὶ κρουομένας τοὺς ἔννεα τῶν δώδεκα τοῦ ἔτους μηνῶν ἀπὸ τὸν βορρᾶν συρίζοντα εἰρωνικῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ψυχρῶν τούτων μαρμάρων, καὶ παρεκεῖ ἀρχαῖα ἀγάλματα καθωραῖσμένα μὲ τὴν εἰδωλολατρικὴν γυμνότητα, ἥτις ἀποτρέπει τὰς χριστιανικὰς ὄψεις καὶ προξενεῖ θεωρουμένη ῥῆγος εἰς τὰ παγωμένα κλίματα· ὅλα τὰ παράθυρα ἐκλείσθησαν καὶ διαμένουν πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν κεκλεισμένα· ἡ ἀκαλλιέργητος ἐλάτη, ἡ ξηρὰ γῆ, αἱ ἔξηλειμμέναι καὶ ἀγνώριζοι ἀτραποὶ τοῦ κήπου, καταγελοῦν σήμερον καὶ τῆς τέχνης καὶ τοῦ δαψιλῶς διπανηθέντος χρυσοῦ τῆς αὐτοκρατορίσσης, ἥτις αὐτοσχεδίασεν ποτὲ τοῦτο τῶν ἡγεμονικῶν τῆς ἐρώτων τὸ ἐνδιαιτημα.

Τῆς κατοικίας ταύτης ἡ ίσορια εἶναι ίσορια κατανυκτικὴ καρδίας πιζῆς καὶ ἀγνώσου, τὴν ὅποιαν συνέτριψεν ὅρεξις κεφαλῆς ἐξεμμένης· ὅλη γὰρ βήματα μακρὰν τῆς ἀκατοικήτου ταύτης οἰκίας ὑπάρχουν εἴκοσι σκηναὶ μουζίκων σποράδην ἐπὶ τῆς ὅχθης τοῦ, τοταμοῦ κείμεναι, καὶ παρ ἐκεῖ οἱ τάφοι τοῦ χωρίου, δῆλοι ἐκτεινόμενοι, διαγράφουν, ρύμας ἐλικοειδεῖς· ἀποτρέπεις τῆς μεγάλης ὁδοῦ καὶ τοῦ ἡρημωμένου ἐλληνικοῦ τῆς Άικατερίνης οἰκοδομήματος, ἐπορευόμην πρὸς τὴν νεκρόπολιν ταύτην κατὰ τὸ 1826, ἐσπέραν τινὰ τοῦ φθινοπώρου, καθ' ἥν ἄπασα ἡ ζῶσα φύσις

ἔκοιμάτο ὅπνον βαθὺν καὶ οὐδεὶς ἥχος ἐτάραττε τὴν ψυχρὰν ἔκείνην καὶ πλήρη ἐρημίαν. Τοὺς ὄφθαλμούς μου βεβαρυμένους ἀπὸ τὸν μονότομον δνομασικὸν κατάλογον νεκρῶν ἀσήμων, καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν ὅλων τῶν πατρικῶν, νῦν, συζυγικῶν καὶ παντοδαπῶν ἄλλων ἀρετῶν αὐτῶν, προσήλωσεν ἐπὶ τέλους μαύρη ἀνώνυμος καὶ ἀνεπίγραπτος πλάξ, τὴν ὁποίαν ἀνεκάλυψα εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ κοιμητηρίου καθήσας ἐπ' αὐτῆς διελογιζόμην ἀναζητῶν τὸ ὄνομα τοῦ ἀγνώσου οἰκήτορος τοῦ τάφου τούτου, καὶ ἔλεγον ἐν ἔμαιντῳ· ἡ πολυθρύλλητος ἐν νεκροῖς ἵστης· εἶναι καὶ αὕτη φάντασιώδης καὶ πλαστή; ὑπάρχουν ἄρα πάθη εἰς ἔκεινον τὸν ἀτελεύτητον ὡς καὶ εἰς τὸν πρόσκαιρον τούτον τὸν κόσμον! . . . . Ἐντοσούτῳ οὐδὲν ἵχνος, οὐδὲν σημεῖον ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην τῶν ζώντων τὸν τεθνεώτα τούτον. Εὐμεγέθη χόρτα περιεκύκλουν τὸν τάφον, τοῦ ὄποίου τὰς γωνίας είχον λειάνει πρασινωπὰ βρύα, σημεῖα πάντα ταῦτα τοῦ μακροῦ ὅπνου τοῦ σώματος, ἐφ' οὐ ἐπέκειτο ἡ βαρεῖα πλάξ· ἀλλὰ· πρὸς τί ἡ σιωπὴ αὕτη; πρὸς τί ἡ παράλειψις ἐπιταφίου ἐπιγραφῆς;· ησαν αἱ πράξεις τοῦ νεκροῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἀποτρόπαιοι, ὡςε νὰ προξενῇ αἰσχύνην ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του; μόνος ὁ τάφος οὗτος μεταξὺ ὅλων τῶν τάφων δὲν ηὔρε πισήν τινα συμπάθειαν νὰ προσατεύσῃ τὴν μνήμην του, μόνου αὐτοῦ ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον!

*^{Αθλιε νεκρέ!} ἀνέκραξα χωρὶς νὰ θέλω, μόνος σὺ μεταξὺ ὅλων τούτων τῶν νεκρῶν παρεισέδυς ὡς κλέπτης εἰς τὸν τελευταῖον καὶ αἰώνιον ὅπνον! ὁ ἄγγελος ὅστις ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως μέλλει νὰ ἀνεγείρῃ τοὺς ὑπογείους τῶν τόπων τούτων κατοίκους, μὲ ποῖον ὄνομα θέλει σὲ καλέσει; τίνα νὰ ἐρωτή, περὶ αὐτοῦ; τὸ περίχρυσον τοῦτο ἄνθος τὸ ὄποιον ἐτ φη ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός σου; καὶ δύναται ἄνθος τοῦτο ν' ἀναλάβῃ φωνὴν καὶ γὰ εἴπῃ τὰ κατὰ σ. ἀφοῦ οἱ σοὶ συμπολῖται ἀπηξίωσαν νὰ μνημονεύσουν ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά σου! Τὴν ἔκστασίν μου διέκοψεν ἐμφανισθεὶς Μοιζίκος γέρων

λευκογένειος, ὅστις ἐπὶ δικέλλας τέως ἐστηρυγμένος μὲ παρετήρει ἐν σιωπῇ ἔφαινετο διάγων ἐν ἀναισει εἰς τὸ Βασίλειον τοῦτο τοῦ θανάτου, καὶ ὡμοίαζε τὸν Χάρωνα ἴσαμενον ἐπὶ τῆς ἀποτροπαίου λέμβου του στραφεὶς πρὸς αὐτὸν τὸν ἡρώτησα περὶ τῆς ἀφώνου ταύτης πλακός· αὐτὸς δὲ ἀποκαλύψας ἐμβριθῶς τὴν πολιὰν κεφαλήν του καὶ κρατῶν εἰς χεῖρας τὸν Σερμάτινον πῖλόν του·

Ο ἄνθρωπος, μὲν εἶπεν, οὗτος δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἐν τῷ βίῳ. — Παρακαλεσθεὶς ὑπὲρ ἐμοῦ νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον, μικρὸν διαλιπὼν ἐπανέλαβε μὲ τρόπον ἡσυχώτερον τὰ ἔξῆς.

Ζῶντος ἐπεθύμησαν τὸν θάνατον καὶ θανόντος ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίαν τὸν ἔξηλαψαν ἀπὸ τὴν βίβλον καὶ τῶν ξώντων καὶ τῶν τεθνώτων· ἀν ἐπιθυμῆς νὰ μάθης τὶς οὗτος ὁ καταδικασθεὶς εἰς τὴν ιδίαν αὐτοῦ ἐξουδένωσιν, οὐδεὶς τῶν ἐν τῷ χωρίῳ ἔτερος δύναται νὰ σὲ διδάξῃ, καὶ οὐδεὶς φεῦ! τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἄλλος παρ’ ἐμὲ νὰ σὲ διδάξῃ ως ἐγώ ἀχ, ἀν ὁ Θεός; δὲν διέτασσεν ἄλλως, δὲν ἔμελλε νὰ ἥναι σήμερον ὁ Ἀλέξιος πτωχός, νεκροθάπτης. Τὸ δόνομα τοῦ κοιμωμένου ὑπὸ τὴν πέτραν ταύτην ἥθελεν εἰσθαι λαμπρότερον παρὰ τὸ μάρμαρον, τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἀδάμαντα· ταῦτα δὲ ἀνάξια νὰ τὸ μεταδώσουν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς· ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ μὴ προδώσῃς τὴν ἀποκάλυψίν μου ταύτην. Ναὶ μὲν παρῆλθον ἔτη πολλὰ ἀφοῦ ἐπαυσε νὰ βασιλεύῃ ἡ παντάνασσα ἐκείνη βασιλὶς, καὶ κανεὶς πλέον δὲν γνωρίζει τὸν δυστυχῆ Ἀνδρέαν, καὶ τὸν ἀδελφόν του τὸν νεκροθάπτην ἔμέ· ἡ κακία ὅμως εἶναι ἀτελεύτητος. ἔχω δὲ ἐγγονὸν τυμπανιστὴν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουράν.

‘Ο Ἀλέξιος ἐσιώπησε, πλησιασας δὲ πρὸς τὴν ταπεινὴν πέτραν ἀσκεπῆς πάντοτε τὴν κεφαλὴν τῆς ὅποιας τὰς πολιὰς τρίχας ἐκύμαινεν ὁ ἀνεμος, ἀνέβλεψεν ἀτενῶς εἰς τὸ βαθύχορτον μνῆμα ώστανεὶ ἔμελλε νὰ εἰσδύσῃ διὰ τοῦ βλέμματος καὶ τῆς διανοίας εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ τάφου βάθη· ἡ διήγησίς του εἶχεν ἵδιον τινα χαρακτῆρα· ἡδύνετο

ώς ὅλοι τῆς κατωτέρας τάξεως οἱ Ῥώσσοι, ὅσους ὁ Γαλλικὸς πολιτισμὸς δὲν κατέλαβε, νὰ περιβάλλῃ τὰς ἵδεας καὶ τὰ αἰσθήματά του μὲ κάλυμμα λαμπρὸν καὶ μὲ μεταφορικὰς εἰκόνας, περίλοιπον τοῦτο καὶ μόνον δεῦγμα τῆς Ἀσιατικῆς τοῦ Ῥώσσικοῦ λαοῦ καταγωγῆς.

Ἡ μνήμη μου, εἶπε, καθεσθεὶς παρὰ τὴν πέτραν, διέμεινε πιστὴ πρὸς τοὺς καιροὺς τῆς παρεληλυθυίας ἐκείνης λαμπρότητος, ὡς κύων φυλάττουσα τοὺς θησαυροὺς τοῦ τεθνηκότος κυρίου της ἀκόμη βλέπω τὴν βασιλίδα ἐκείνην, τὴν ἀντιπρόσωπον τοῦ Θεοῦ, ἐπιβλέπουσαν ἐπ' ἔμε καὶ ἐπὶ τὸν ἀδελφόν μου, ὅτε παρίστατο εἰς τὴν προηγηθεῖσαν τοῦ κατὰ Τούρκων πολέμου μεγάλην παράταξιν, τὴν γενομένην εἰς τὰ πέριξ τοῦ χωρίου μας· ἔπρεπε νὰ ἴδῃς τότε τὴν ἀπέραντον ἐκείνην πεδιάδα, τὴν ὅποιαν βλέπεις τώρα ξηράν καὶ ἄγονόν, διατρεχομένην ἀπὸ ἀτελεύτητον στρατιωτικῶν στολῶν, ὅπλων καὶ σημαιῶν φάλαγγα, τὴν ὅποιαν ὅψις ἀνθρώπινος δὲν ἥδυνατο νὰ περιλάβῃ στρατιῶται, ἀξιωματικοὶ, στρατηγοὶ, τάγματα ἰσομεγέθη μὲ βουνὰ ἐπλήρουν τὸν ὄρίζοντα· οἱ ὑπασπισταὶ ἥλαινον ἀπὸ ρύτηρος τοὺς ἀκαθέκτους ἵππους των, τὸ τύμπανον ἀντίχει, αἱ διαταγαὶ τῶν Διοικητῶν ἀνεμιγνύοντο μὲ τὰ πολύκροτα βήματα τῶν ἵππων. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου θορύβου τὰ πτηνὰ ἔφευγον ἐπτοημένα, καλέκτοτε κατέλιπον ἐρήμους τὰς παλαιὰς φωλεάς των ἀρχομένης ἥδη τῆς ἐπιθεωρήσεως, ἡ βασιλίς, καταβᾶσα ἀπὸ τῆς ἀμάξης ἀνέβη ἐφ' ἵππου ἐνῷ δὲ ἐδίδε παράγγελμά τι πρὸς ἔνα τῶν ἀξιωματικῶν, ἔπεισε κατὰ γῆς ἡ ἑτέρα τῶν χειρίδων της ὑπασπιστῆς ἔδραμε νὰ τὴν ἐπάρῃ, ἀλλ' εὑρεν αὐτὴν προσφερομένην ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου τὸν νέον Ἀνδρέαν γονυπετῆ ἥδη ἐνώπιον τῆς ἡγεμονίδος· τὸ βασιλικὸν βλέμμα ἔπεισε κατὰ πρῶτον ἐπ' αὐτὸν, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐπ' ἐμέ· ποτέ μου δὲν θέλω λησμονήσει τὸ βλέμμα τοῦτο.

Οἱ ἀδελφός μου Ἀνδρέας, ὁ ωραιότερος ἀνήρ τοῦ χωρίου, ἵσως δὲ καὶ τῆς ἐπαρχίας, ἥτον ἄξιος τοῦ βλέμματος τῆς

ἀνάσσης· ἡτον χωρικῶν γονέων υἱὸς, αὐτογενής ἄναξ. Εἶδες βέβαια εἰς τὴν χώραν ταύτην νέας καὶ ὑφιστελέχους σημύθας, ἐλευθέρας ἀπὸ τὰ παράσιτα ἐκεῖνα φυτὰ τὰ φυόμενα περὶ τὰς δρῦς καὶ τὰ ἔρποντα περὶ τὰς πτελέας· γνήσια τῆς Μοσκοβίας τέκνα, εἶναι εὔκαμπτοι καὶ λεπταὶ ὡς ἡ ἴδική μας γενεά· ὁρθοφυεῖς, ἔχουσαι χλωμὴν καὶ ἥρέμα καὶ ἀτημελῶς ἀνεμουμένην τὴν κόμην, εἶναι ὅ ἡγεμὸν οὕτως εἰπεῖν τῆς κοιλάδος ἐν μέσῳ τῶν ὑπηκόων του.

Τοιοῦτος ἡτον ὁ Ἀνδρέας· ἐπιθυμητὸς εἰς πάντα πατέρα γαμβρὸς, εἰς πᾶσαν κόρην σύζυγος· μία τούτων, ἡ νέα Μαρία εἶχεν ἥδη πρὸ καιροῦ ἐλκύσει τὸ βλέμμα καὶ κρατήσει τῆς καρδίας τοῦ Ἀνδρέα, κατεχομένη καὶ αὐτὴ βιαιότατα ἀπὸ τοῦ ἐραστοῦ της τὰ θέλγητρα, ὅταν οὗτος ἀπογραφεὶς κατετάχθη εἰς τὸν στρατὸν τῆς Αἰκατερίνης· ἀναχωρῶν ὑπεσχέθη νὰ διακριθῇ εἰς τὰς μάχας καὶ νὰ λάβῃ ἀντάλλαγμα τῶν ἀνδραγαθῶν του τὴν ἐλευθερίαν καὶ βαθμὸν ἀξιωματικοῦ, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ώραίαν του μνηστὴν ἀντὶ δούλου καὶ ἀφανοῦς ἐραστοῦ, ἐλεύθερος καὶ ἔνδοξος σύζυγος· μὲν δῆλας τὰς ὑποσχέσεις ἡ νέα Μαρία ώσανεὶ προησθάνετο τὸ μέλλον, ἐδοκίμασε λύπην βαθείαν ἀποχωριζομένη τὸν ἐραστήν της, καὶ ἔκτοτε ἀπαρηγόρητος, ἐκυριεύθη κατὰ μικρὸν ἀπὸ θανατηφόρον μελαγχολίαν μόνον μίαν στιγμὴν ἔλαβεν ἀναψυχὴν, τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιθεωρήσεως, ὅταν εἶδε τὸν ἀγαπητόν της Ἀνδρέαν ἐν ὅπλοις προβαίνοντα εἰς τὴν πεδιάδα τῆς πατρικῆς των γῆς· ἡ ἡμέρα αὐτῇ ἀνέτειλεν εἰς τὴν Μαρίαν ὡς ἡμέρα ἑορτῆς καὶ ἀναστάσεως μέχρις οὐδὲ εἶδε τὸν Ἀνδρέαν ἀναρπάζοντα τὴν καταπεσοῦσαν τῆς Αἰκατερίνης χειρίδα, καὶ τὴν Αἰκατερίνην ἐπιβλέψασαν ἐπὶ τὸν Ἀνδρέαν ἡσθάνθη τότε τὸ μέγεθος τῆς ἴδιας συμφορᾶς· γυνὴ αὐτὴ κατενόησε τῆς γυναικὸς τὸ βλέμμα, ἐγγνώρισε τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐραστοῦ της, τοῦ ὅποίου τὴν καρδίαν δὲν ἤδυνατο νὰ φιλονεικήσῃ χωρικὴ κατὰ βασιλίσσης· ἐν τοσούτῳ ὁ Ἀνδρέας, πλήρης ινθουσιασμοῦ καὶ φιλο-

τιμίας, ἀνεκάλει μάχας καὶ ἔζητει ἔχθρούς νέος θερμὸς καὶ ἀκάθεκτος ἐλάτρευε τὴν δόξαν καὶ τὸν ἔρωτα· ἀλλ᾽ ἡ Αἰκατερίνη ἡθέλησε νὰ καθέξῃ παρ' αὐτῷ τόπον καὶ δόξης καὶ ἔρωτος· Βασιλὶς τὸν διέταξε νὰ τὴν ἀγαπήσῃ· ὑπήκοος αὐτὸς, ἔχρεώστει ὑποταγῆν.

Μόνος ἔξ ὅλων τῶν συστρατιωτῶν του δὲν ἐβάδισε κατὰ τῶν ἔχθρῶν, ἄλλοι ἔμελλον νὰ δράμωσιν εἰς τὴν δι' αἴματος ἀγοραζομένην τιμὴν, ὁ ἴδικός του κλῆρος ἡτον βραχεῖα στυγμαὶ ἡδυπαθείας μεγαλεῖον ταχύσβεστον ως ἡ ἀστραπὴ, καὶ θάνατος.

Τὸν βλέπω ἀκόμη ἐστηριγμένον ἐπὶ τυνος τῶν ἐκεῖ κάτω δένδρων καὶ ἀτενίζοντα εἰς ἀπώτατον σημεῖον, ως ἔραστής διώκων μακρόθεν μὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς τὰ βήματα τῆς ἀγαπητῆς του φίλης· ἔθεώρει τὸν στρατὸν βαδίζοντα πρὸς τὴν μάχην καὶ μὴ δυνάμενος νὰ συμβαδίσῃ τὸν παρηκολούθει μὲ τὰς ὄψεις μέχρι τῆς τελεύταιας ἐσχατιᾶς τοῦ ὄριζοντος· ὅλοι οἱ στρατεύσιμοι ἄνδρες παρηκολούθουν τὰς σημαίας τῆς πατρίδος, τὸ δὲ χωρίον ἔρημον ἐκατοικεῖτο μόνον ἀπὸ γέροντας, γυναικας καὶ παῖδας· μόνος αὐτὸς ὥφειλε νὰ μείνῃ μετὰ γερόντων, γυναικῶν παίδων ως γέρων, ως γυνὴ, ως παῖς· ἀν ἀντήλλασε τὸν Ἀρην πρὸς τὸν Ἐρωτα, ἀν ἀπεχαιρέτα τὸν στρατὸν χάριν τῆς ἀγαπητῆς του Μαρίας, ἡθελε καὶ λησμονήσῃ τὸ πάθος τῆς δόξης διάγων ἀφανῆ εὐτυχίαν πλησίον τῆς ἔρωμένης του· ἀλλ᾽ ἔπρεπε ν' ἀρνηθῆ διὰ παντὸς τοὺς προσφιλεστάτους του πόθους, τὰς γλυκυτέρας του ἐλπίδας, ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ τὰς δύο τοι μνηστὰς τὴν Ἐνυὸ καὶ τὴν Μαρίαν, διὰ νὰ ζῇ φυτοῦ ζωὴν ἐν δώματι βασιλικῷ ὑπακούων εἰς τὰς θελήσεις τῆς αὐτοκράτορος· τοιαύτη εἶναι ἡ δύναμις τῶν κρατούντων καὶ ἡ πειθαρχία τῶν λαῶν, ὥστε καὶ τὰ πάθη τούτων ὑπήκουν εἰς ἐκείνην καὶ ὁ ἔρως αὐτὸς ὑποχωρεῖ εἰς τὸ αἰσθημα τῆς ὑποταγῆς. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς πᾶν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα κόρη ἡθελεν ἐκδικηθῆ ἡ καὶ ὄνειροπολήσῃ ἐκδίκησιν· ἀ-

ρὰς ἀν δχι φάρμακον καὶ ξίφος ἥθελεν ἐκπέμψει, κατὰ τῶν
ἡμερῶν τῆς Αἰκατερίνης. Ὁ νέος ὡσαύτως ἥθελε δοκιμά-
σει νὰ σωθῇ φεύγων μετὰ τῆς φίλης του τούλαχιστον
δὲν ἥθελε παύσει ἀγαπῶν αὐτὴν ἐν τῷ κρυπτῷ. Ἐδῶ
ὅμως ἄλλα αἰσθήματα ἄλλα ἔθιμα ἐπικρατοῦσιν· ἡ μὲν
Μαρία ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ παρεδόθη ἀγοργύστως εἰς
τὸν θάνατον ὁ δὲ Ἀνδρέας ὑπήκοος πιστὸς ὑπεχώρησεν
εἰς τὰς θελήσεις τῆς κυρίας του, ἔπινξε μετὰ γεναιότητος
τὸν πρῶτον του ἔρωτα καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν Αἰκατερίνην
πᾶσαν τὴν καρδίαν του· οἱ κρατοῦντες δεσπόζουσι παρ'
ἥμιν καὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων.

Ἐνῶ ἡ Μαρία ἐτήκετο ἐν σιωπῇ, τοῦ Ἀνδρέα τὴν
αἰσχύνην καὶ τὴν ἀπόγνωσιν περιεκάλυπτον αὐτοκρατορι-
κῆς εὐνοίας αὐγαί· τὰ φάκια αὐτὰ ἀπαστράπτουσιν ὅταν
ἀπὸ τὸ χρυσοῦν τοῦ ἡλίου φῶς καταυγάζονται.

Τὸν κείμενον ἐκεὶ πέραν βασιλικὸν οἶκον ἀνήγειρεν ἡ
αὐτοκράτωρ ὡς ἐκ μαγειας εἰς τὸν ἔρασήν της, ἐπιθυμοῦσα,
ὡς ἔλεγε, νὰ διατρίψῃ τὸ θέρος μακρὰν τοῦ θορύβου τῆς
πρωτεύουσῆς μετὰ τοῦ ἰδικοῦ της Ἀνδρέου, εἰς τοῦ ὄποιον
τὸ ἀφελὲς καὶ ἀπλοῦν εὑρισκέτι κενὸν καὶ ξένον ἡ βασιλίς
ὅταν ἔνδακρυς ἀταπολῶν τὴν Μαρίαν ἔζητε παρὰ τῆς Αἰ-
κατερίνης ἵκετικῶς τὴν ἄδειαν ν' ἀκολουθήσῃ τὸν σρατὸν,
οὐδὲ καν βλέμμα ἀπειλητικὸν ἥρχετο νὰ τιμωρήσῃ τὴν τόλ-
μην του· ἡ ποτὲ σύζυγος μονάρχου ἐγίνετο κόλαξ καὶ δού-
λη ἀνθρώπου χωρικοῦ, καὶ ἡρέσκετο νὰ χειραγωγῇ αὐτὸν
εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιτήμας.

Τελευτῶντος τοῦ θέρους ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἐπανῆλθεν εἰς
τὴν Πρωτεύουσαν, ἀλλὰ διῆγε τὰς μακρὰς τοῦ χειμῶνος
ἔσπέρας διαλεγομένη μετὰ τοῦ Ἀνδρέου εἰς τὸ φῶς τοῦ
λύχνου ἐβλέποντο καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων καὶ βυθι-
σμένοι εἰς τοὺς μυστηριώδεις ἐκείνους διαλόγους, τοὺς ὄποι-
ους κάμμια ἄλλη ἀκοή δὲν ἤδύνατο ν' ἀκούσῃ. Ἐν εὐδίᾳ
περιηγοῦντα τὰ πέριξ ἔφιπποι ἡ πεζὸν, πάντοτε ὅμως ἀχώ-
ρισοι ὡς κατοικίδιος κύων ἀκολουθῶν ἀπαρατρέπτως τὰ
βήματα τοῦ κυρίου του, οὕτως ἡκολούθει τὸν ἐρώμενόν της

ἡ βασιλίς· ἀλλ' εἰς τὸν τόπον ἡμῶν τοῦ ἔαρος ἡ καλλονὴ καὶ τοῦ ἥλιου ἡ λάμψις φεύγουσι ρόπης ὀφθαλμοῦ ταχύτεραι, καὶ τῆς ψυχῆς αἱ ὄρματα παρέρχοντα τὸν ἀκαρεῖ ὡς οἱ καύσονες τοῦ θέρους.

"Ο ποτὲ περίβλεπτος ἀδελφὸς τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου, νεκροθάπτης σήμερον, ζῇ ἀπὸ τῆς νεκρικῆς δικέλλας, ἀνωρύττων εἰς τοὺς ὁμοίους του ἀσφαλὲς κατὰ τῆς τύχης ἀσυλοῦ τίς ἥθελε τὸ πιζεύσει! τὸ τέλος τῆς διηγήσεώς μου εἶναι λυπηρὸν, καὶ ἵσως ἔξυπνήσει ἐκπεπληγμένους τοὺς οἰκήτορας τῶν σκοτεινῶν τούτων κατοικιῶν. Εἶναι παράδοξον τὸ συμβεβηκός." Ταῦτα εἰπὼν ἐσιώπησεν. "Ἐγὼ δὲ προσήλωσα τοὺς τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπὶ τοῦ ρυτιδωμένου καὶ μαραμένου προσώπου του, καὶ ἀνεζήτουν εἰς τοὺς ἔηροὺς καὶ ἀπωσεωμένους χαρακτῆρας αὐτοῦ τὴν καλλονὴν τοῦ Ἀνδρέου, ἥτις κατέθελε τὴν αὐτοκράτορα.

Συγχώρησόν με, ἐπανέλαβε" νὰ παραλίπω περιττάς τινας λεπτομερείας, αἵτινες ἥθελον σπαράξει τὴν καρδίαν σου, καὶ τοι μὴ γνωρίσαντος τὸν Ἀνδρέαν, τὸ καύχημα τῆς νεότητός μου, τὸν μόνον φίλον τῆς καρδίας μου. "Η ἴσορία του εἶναι ὅδυνηρά· ἡ Αἰκατερίνη μετεβλήθη ἡράσθη ἄλλους, οἵτις, δεξιώτερος καὶ αὐλικώτερος παρὰ τὸν ἀδελφόν μου ἔρασῆς, ἐδέσμευσε τὴν αὐτοκρατορικὴν καρδίαν τῆς μὲ ἴσχυρωτέραν ἄλυσιν. "Ο πρὸς τὸν Ἀνδρέαν ἔρως τῆς μετεβλήθη εἰς ὄργὴν, καὶ πλέον δὲν ἥθέλησεν ἡ γυνὴ αὕτη σύδε ν' ἀκούσῃ τι περὶ αὐτοῦ.

"Ερημος προσασίας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πρῶτον ἀφανῆ βίον του, ἀλλὰ μάρτυς ὁχληρὸς δυνάμενος νὰ διαδώσῃ ἐν τῷ χωρίῳ τὰ ἀπόρρητα τῆς βασιλικῆς κοίτης, ἐπρεπε νὰ ἀφανισθῇ. "Ατιμός τις φέρων ἐπωμίδας ἀξιωματικοῦ ἐρεθίζει καθυβρίζων τὸν Ἀνδρέαν ζητεῖ οὗτος ἰκανοποίησιν μονομαχοῦν ὅλος ὁ κόσμος μαρτυρεῖ ὅτι τὸ δοθὲν εἰς τὸν Ἀνδρέαν πυροβόλον ἐγεμίσθη μὲ μόνην πυρίτιδα· ὁ δολοφόνος [καὶ πῶς ἄλλως νὰ τὸν ὀνομάσω] διεπέρασε τὴν καρδίαν τοῦ Ἀνδρέου μὲ βολίδα ἄτρωτος διαμείνας αὐτός.

Τοιουτορόπως διελύθη ὁ αὐτοκρατορικὸς οὐτος δεσμός.

(ΤΟΜ. Α. ΦΥΛ. Β.)

43.

‘Ο νεκρὸς ἐφέρθη διὰ νυκτὸς εἰς τὸ ταφεῖον συνέτριψεν ἐπὶ τὸν τάφον αὐτοῦ ξῆφος, καὶ τὸ δινομά του παρέδωκεν εἰς ληθῆν παρέβη, ἔλεγον, τοὺς περὶ μονομαχίας νόμους! Ιδού ή ἀληθὴς ἴσορία τοῦ ἀγνώσου νεκροῦ τὸν ὅποιον καλύπτει ὁ λίθος οὗτος.

Ἐλυπήθην μαθὼν τὴν τύχην τοῦ δυσυχοῦς τούτου ἀνδρὸς, τὸν ὅποιον γυνὴ χάριν τῶν ἡδονῶν αὐτῆς ἔλαβεν ὡς λαμβάνομεν ὑπηρέτας πρὸς ὑπηρεσίαν ὑπηρέτης τῆς κοίτης ἥδυνατο ν' ἀποβληθῆ ὡς καὶ πᾶς ἄλλος ὑπηρέτης, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἥτις ὑπηγόρευε τὴν ἐρωμένην ν' ἀτιμάση ὡς καὶ αὐτὸν τὸν τάφον τοῦ φίλου τῆς μ' ἐφαίνετο καταχθόνιος, ἡ δὲ γυνὴ αὕτη κατασρέφουσα ὡς καὶ τὸ δνομα τοῦ Ἀνδρέου ἀφοῦ ἔξήντλησε τὸν ἔρωτα καὶ ἀφείλετο τὴν ζωὴν του εἰχέ τι τερατῶδες ἀνακαλοῦν τῆς παλαιᾶς Ρώμης τοὺς αὐτοκράτορας.

Ἡ Μαρία ἀπέθανε μετὰ τὸν Ἀνδρέαν, ἐπανέλαβεν δὲ Ἀλέξιος, ἵδυν τὸ μνῆμά της· γενόμενος νεκροθάττης μετὰ τὴν δυσυχίαν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἔθεσα τὸ προσφιλές τοῦτο θῦμα πλησίον τοῦ Ἀνδρέου, πράξας δὲ τι πρὶν δὲν κατορθώθη ζώντων αὐτῶν. Διακόφας δὲ μικρὸν τὸν λόγον, ἐπανέλαβε χαμηλωτέρᾳ τῇ φωνῇ.

“Κἀνεὶς δὲν μᾶς ἀκούεις μάθε δὲτι ἡ βασιλὶς ἐνόσφεζη ἐπεσκέπτετο τὸ μνῆμα τοῦ Ἀνδρέου, καὶ νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἐπρόσθεσεν δὲ Γέρων μὲ τὴν ἐν μέρει χριστινικὴν καὶ ἐν μέρει Σκανδιναβικὴν ἐπιτιζίαν του, ἀν δὲ Θεὸς τιμωρῆ ἄνω τὰ ἔδω κάτω γινόμενα ἀμαρτήματα, ἦνωσεν ἵσως ἐν οὐρανοῖς τὸν Ἀνδρέαν μὲ τὴν Μαρίαν, ὡς ἐγὼ ἦνωσα τὰ σώματά των τὰς δύο ταύτας ψυχὰς τὰς ἐπὶ γῆς χωρισμένας συνέζευξεν ἵσως ἐν τῷ παραδείσῳ ἐνώπιον αὐτῆς ταύτης τῆς αὐτοκράτορος· τοῦτο θέλει εἶναι ἡ κόλασις τῆς γυναικὸς ταύτης ἀν εἰσέτι ἐρῆ τοῦ Ἀνδρέου.

‘Ο νεκροθάττης ἀνεχώρησε θεὶς τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων εἰς σημεῖον σιωπῆς ἀλλ' ἐγὼ ἥθέλησα νὰ διηγηθῶ τὴν ἄγνωσον ταύτην ἴσορίαν πτωχοῦ τινος Ρώσσου Μουζίκου, ὃς εἰς ἔδωκε βαρὺ ἀντάλλαγμα τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔ-

ρωτος τῆς Ἡγεμόνος του πόσας δὲν ἀπαιτεῖ Θυσίας ή δρεξις κεφαλῆς ἐξεμμένης· ὃ πόσον εἶναι μεγάλη ή δεσπόζουσα τῶν καρδιῶν τυραννία! πόσον τρομερὸν εἶναι τὸ εἰδωλον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου προσφέρονται ζεύγη ἀνθρώπων, καὶ τὸ ὅποιον κατατρώγει ἐπὶ τοῦ βωμοῦ του καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα!
